

MASINTÖLGE

Tõlgitud Euroopa Komisjoni tõlkeprogrammiga

<https://language-tools.ec.europa.eu/>

Digital Europe Programme Language

Brussels, XXX
[...](2026) XXX draft

COMMISSION IMPLEMENTING REGULATION (EU) .../...

of XXX

**providing for emergency financial support for the farmers affected by specific problems
impacting on their economic viability arising from the Middle East crisis**

**EN (INGLISE KEELES)
(INGLISE KEELES)**

EN

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL).../...,

XXX,

erakorralise rahalise toetuse andmine põllumajandustootjatele, keda mõjutavad Lähis-Ida kriisist tulenevad konkreetsed probleemid, mis mõjutavad nende majanduslikku elujõulisust

EUROOPA KOMISJON,

Võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

Võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr¹ 1234/2007, eriti selle artikli 221 lõiget 1,

Võtnud arvesse, et:

- (1) Lähis-Ida kriis alates 28. veebruarist 2026 ja Hormuzi väina sulgemisest tingitud kaubavoogude häired mõjutavad negatiivselt põllumajandustootjaid, kes toodavad liidus mullast põllumajandustooteid või tegelevad loomakasvatusega.
- (2) Esimene mure on seotud väetiste omamaiste hindade tõusuga liidus, mis moodustas 2024. aastal 7,3 % liidu põllumajandustootjate vahesisenditest.
- (3) Juba enne Lähis-Ida kriisi avaldasid ülemaailmsed väetiseturud survet pakkumisele ja hinnavolatiilsusele. Lähis-Ida kriis on olukorda veelgi halvendanud ning suurendanud lämmastik- ja fosforväetiste tootmise riske, muu hulgas veeldatud maagaasi tootmise vähenemise tõttu, millest lämmastikväetiste tootmine suurel määral sõltub. See on järsult ja äkiliselt tõstnud väetiste hindu nii maailma kui ka liidu siseturul ning avaldanud vahetut ja otsest mõju väetiste hinnale liidus. Väetiste järsk hinnatõus mõjutab 2026./27. aasta põllukultuuride tootmistsükliks vajalike väetiste taskukohasust ja kättesaadavust.
- (4) 2026. aasta mais tõusid lämmastikväetiste keskmised hinnad võrreldes 2026. aasta veebruariga soovituslikult 30 % ja olid 2024. aasta keskmisest ligikaudu 70 % kõrgemad, samas kui fosforväetiste hinnad olid 2024. aasta keskmisest 22 % kõrgemad.
- (5) Suuremad väetisekulud mõjutavad põllumajandustootjate majanduslikku elujõulisust ning võivad mõjutada väetiste kasutamist ja taimekasvatust nii kvantiteedi kui ka kvaliteedi osas liidus. Väetisehinna tõus toimub ajal, mil põllumajandustootjad teevad olulisi otsuseid oma 2026/27. aasta põllumajandustegevuse kohta, näiteks otsused külvatava maa pindala või põllukultuuri liigi, kavandatud väetamismäärade ja nendega seotud agronoomiliste tavade kohta. Suuremad väetisekulud mõjutavad 2027. aastal tõenäoliselt negatiivselt põllumajandustootjate sissetulekut, kusjuures toodang on

¹ELT L 347, 20.12.2013, lk 671, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>.

väiksemate toodetud koguste tõttu väiksem. See võib negatiivselt mõjutada ka toidu kättesaadavust liidus 2027. aastal.

- (6) Teine probleem on seotud põllumajandusettevõtete energiakulude, eelkõige põllumajandusmasinates kasutatavate kütusekulude suurenemisega, mis moodustasid 2024. aastal 8 % põllumajandustootjate vahesisendite tootmise kogukuludest liidus.
- (7) Jätkuv kriis Lähis-Idas ja eelkõige Hormuzi väina sulgemine on märkimisväärselt mõjutanud energiatoodete tarnimist ja häirinud ka nende tootmist. Need asjaolud on põhjustanud häireid peamiste energiatoodete, eelkõige Pärsia lahe riikidest pärit nafta ja veeldatud maagaasi tarneahelas. Selle tulemusena on suurenenud energiatoodete ülemaailmne hinnavolatiilsus, kusjuures kütus ja diislikütus kuuluvad kõige rängemalt mõjutatud energiatoodete hulka. Need kõikumised kajastuvad juba liidu energiaturgudel, tekitades põllumajandustootjatele täiendavaid majanduslikke probleeme.
- (8) Selle tulemusena suureneb 2026. aastal oluliselt väetise- ja energiakulude osakaal põllumajandusettevõtete raamatupidamises. Eriti mõjutab see põllukultuure kasvatavaid põllumajandusettevõtteid, kuna väetise- ja kütusekulud moodustavad nende üldistest sisendkuludest märkimisväärse osa. Siiski mõjutab väetiste ja energiatoodete hinnatõus oluliselt kõigi põllumajandusettevõtete tootmisprotsessi.
- (9) Samal ajal jäävad paljude põllumajandustoodete, eelkõige selliste põllukultuuride nagu teravilja hinnad stabiilseks, mis omakorda halvendab sisendikulude ja põllumajandustootjatele nende põllumajandustoodete eest makstavate hindade suhet.
- (10) Lähis-Idas jätkuvast kriisist ja selle ettearvamatus arengust tingitud üha suuremad sisendikulud võivad põhjustada põllumajandustootjatele likviidsusprobleeme ja ohustada nende majanduslikku elujõulisust. Isegi kui Lähis-Ida kriis lähitulevikus lahendatakse, jääb selle mõju ülemaailmsetele sisendihindadele lähikuudel tõenäoliselt püsima, mille tulemuseks on jätkuv mõju põllumajandustootjatele.
- (11) Kuigi turud peavad järk-järgult kohanema uute oludega, on vaja toetada põllumajandustootjaid, kuna sisendikulud tõusevad jätkusuutmatule tasemele. Seetõttu tuleks vastu võtta erakorraline meede, et aidata kaasa nende suurenenud sisendikuludega tegelemisele ja vältida Lähis-Ida kriisist enim mõjutatud põllumajandustootjate majandusliku olukorra edasist halvenemist.
- (12) Eespool nimetatud raskused kujutavad endast konkreetset probleemi määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 221 tähenduses. Komisjon võtab artikli 221 kohaseid meetmeid üksnes juhul, kui ei ole võimalik võtta vajalikke erakorralisi meetmeid kooskõlas artikliga 219 või 220. Nimetatud raskusi ei saa tõepoolest lahendada kõnealuse määruse artikli 219 või 220 kohaselt võetavate meetmetega. Olukord ei ole konkreetselt seotud olemasoleva konkreetse põllumajandusturu häirega või selle konkreetse ohuga. Samuti ei ole see seotud meetmetega, millega võideldakse loomahaiguste leviku vastu või tarbijate usalduse kaotuse vastu inimeste, loomade või taimede terviseriskide tõttu.
- (13) Liikmesriikidele eraldatavad summad tuleks kindlaks määrata, võttes arvesse nende vastavat osakaalu liidu põllumajandussektoris, võttes aluseks Euroopa Parlamendi ja

nõukogu määruse (EL) 2021/2115 V lisas sätestatud otsetoetuste netoülemmäärad ning² tegelikud kulud, mida kannavad põllumajandustootjad, kes ostavad asjaomaseid sisendeid, väetisi ja energiat, eelkõige kütust, tuginedes keskmistele riiklikele kuludele, mille riiklikud ametiasutused on esitanud oma iga-aastases põllumajanduse arvepidamises.

- (14) Liikmesriigid peaksid jagama erakorralist rahalist toetust kõige tõhusamate kanalite kaudu, lähtudes objektiivsetest ja mittediskrimineerivatest kriteeriumidest, milles võetakse arvesse asjaomaste põllumajandustootjate majanduslikke raskusi. Nad peaksid tagama, et põllumajandustootjad on erakorralise rahalise toetuse lõplikud saajad, ning vältima turu- või konkurentsimoonutusi.
- (15) Kuna liikmesriikidele eraldatavad summad lahendaksid põllumajandustootjate majandusraskusi ainult osaliselt, peaks liikmesriikidel olema lubatud anda põllumajandustootjatele täiendavat riiklikku toetust käesolevas määruses sätestatud tingimustel ja tähtaja jooksul.
- (16) Selleks et anda liikmesriikidele paindlikkus erakorralise rahalise toetuse jaotamisel vastavalt asjaomaste põllumajandustootjate olukorrale, peaks neil olema lubatud kumuleerida seda muu toetusega, mida rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist, ilma et põllumajandustootjatele makstaks ülemäärast hüvitist.
- (17) Liikmesriikidele on antud luba võtta liidu riigiabi eeskirjade alusel riigiabimeetmeid, et püüda olukorda lahendada 29. aprillil 2026 vastu võetud ja kuni 31. detsembrini 2026 kehtiva Lähis-Ida kriisi ajutise riigiabi raamistiku (METSAF) kaudu³. Ülemäärase hüvitamise vältimiseks peaksid liikmesriigid võtma arvesse toetust, mida antakse METSAFi, muude riiklike või liidu toetusvahendite või erakavade alusel, et reageerida asjaomasele majanduslikule kahjule.
- (18) Kuna liidu erakorraline rahaline toetus on kindlaks määratud eurodes, on ühtse ja samaaegse kohaldamise tagamiseks vaja kindlaks määrata kuupäev, mil summa, mis on eraldatud liikmesriikidele, kes ei ole eurot omavääringuna kasutusele võtnud, nagu see on Tšehhi, Taani, Ungari, Poola, Rumeenia ja Rootsi puhul, konverteeritakse. Kuna käesolevas määruses ei ole toetusetaotluste esitamise tähtaega sätestatud, on komisjoni delegeeritud määruse (EL) 2022/127 artikli 30 lõike 3 kohaldamisel asjakohane käsitada käesoleva määruse jõustumise⁴ kuupäeva käesolevas määruses sätestatud summade vahetuskursi rakendusjuhuna.

²Euroopa Parlamendi ja nõukogu 2. detsembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2115, millega kehtestatakse liikmesriikide koostatavate Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavate ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavade (ÜPP strateegiakavad) toetamise reeglid ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013 (ELT L 435, 6.12.2021, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/2115/oj>).

³Komisjoni teatis „Ajutine riigiabi raamistik Lähis-Ida kriisi jaoks“ (ELT C, C/2026/2593, 5.5.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/2593/oj>).

⁴Komisjoni 7. detsembri 2021. aasta delegeeritud määrus (EL) 2022/127, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2021/2116 makse- ja muid asutusi, finantsjuhtimist, raamatupidamisarvestuse kontrollimist ja heakskiitmist, tagatise ja euro kasutamist käsitlevate eeskirjadega (ELT L 20, 31.1.2022, lk 95, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

- (19) Selle erakorralise meetme tulemuslikkuse tagamiseks peaksid toetusesaajad kiiresti saama erakorralist rahalist toetust. Lisaks tuleks tagada eelarve õigeaegne jälgimine ning põllumajandusreservi ajakohased järelmeetmed ja tõhus kasutamine, maksimeerides seeläbi selle kättesaadavust ja suurendades suutlikkust reageerida kiiresti tekkivatele kriisidele. Seepärast on asjakohane määrata kindlaks rahastamiskõlblikkuse tähtaeg, mil liikmesriigid peavad seda toetust toetusesaajatele maksma. Pärast seda kuupäeva tehtud makseid tuleks käsitada liidupoolse rahastamise tingimustele mittevastavatena.
- (20) Seepärast peaks liit rahastama liikmesriikide poolt kõnealuse erakorralise meetme raames kantud kulusid üksnes juhul, kui sellised kulud on tehtud teatavaks rahastamiskõlblikkuse kuupäevaks. Seepärast tuleks selle erakorralise meetme toetus välja maksta 28. veebruariks 2027.
- (21) Kuna pärast 28. veebruari 2027 tehtud makseid ei saa mingil juhul käsitada rahastamiskõlblikena, ei kohaldata delegeeritud määruse (EL) 2022/127 artikli 5 lõiget 2, millega nähakse ette pärast tähtaega tehtavate igakuiste maksete proportsionaalne vähendamine.
- (22) Liikmesriigid peaksid edastama komisjonile üksikasjaliku teabe käesoleva määruse rakendamise kohta, et komisjon saaks jälgida käesoleva määrusega kehtestatud erakorralise meetme tõhusust.
- (23) Põllumajandustootjate sisendikulud on juba suurenenud ning olukorra tõhusaks ja tulemuslikuks lahendamiseks on vaja võtta viivitamata meetmeid. Tagamaks, et põllumajandustootjad saavad toetust võimalikult kiiresti, peaks liikmesriikidel olema võimalik käesolevat määrust viivitamata rakendada. Seepärast peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
- (24) Käesoleva määrusega ettenähtud meede on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

1. Liikmesriikidele tehakse kättesaadavaks liidu toetus kogusummas 540000000 eurot, et anda erakorralist rahalist toetust määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõikes 2 loetletud sektorite põllumajandustootjatele käesolevas määruses sätestatud tingimustel.

2. Liikmesriigid kasutavad neile kättesaadavaid lisa sätestatud summasid meetmeteks, mille eesmärk on hüvitada majanduslikku kahju põllumajandustootjatele, keda Lähis-Ida kriisi mõju põllumajandusettevõtete kuludele, mis on seotud väetise- ja energiahindadega või mõlemaga kõige enam mõjutatud sektorites või toodetes.

3. Lõikes 2 osutatud meetmeid võetakse objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel, milles võetakse arvesse Lähis-Ida kriisist mõjutatud põllumajandustootjate kantud majanduslikku kahju. Meetmed peavad olema sellised, et nendest tulenevad maksed ei põhjusta turu- ega konkurentsimoonusi.

4. Liikmesriigid tagavad, et kui liidu toetust ei anta otse põllumajandustootjatele, jõuab liidu toetusest tulenev majanduslik kasu täies ulatuses nendeni.

5. Liikmesriikide kulud, mis on seotud lõikes 2 osutatud meetmete maksetega, on liidu toetuse saamiseks kõlblikud üksnes juhul, kui need maksed on tehtud 28. veebruariks 2027.
6. Delegeeritud määruse (EL) 2022/127 artikli 30 lõike 3 kohaldamisel on käesoleva määruse lisas sätestatud summadega seotud vahetuskursi rakendusjuht käesoleva määruse jõustumise kuupäev.
7. Käesoleva määruse kohaseid meetmeid võib kumuleerida Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist rahastatava muu toetusega.

Üleminekuajaperioodi lõpuks

Liikmesriigid võivad objektiivsete ja mittediskrimineerivate kriteeriumide alusel anda täiendavat riiklikku toetust artikli 1 lõike 2 alusel võetud meetmetele kuni 200 % ulatuses iga liikmesriigi jaoks lisas sätestatud vastavast summast, tingimusel et sellest tulenevad maksed ei põhjusta turu- ega konkurentsimoonutusi ega ülemäära hüvitamist.

Liikmesriigid maksavad täiendava toetuse välja 31. maiks 2027.

Artikkel 3

Ülemäärase hüvitamise vältimiseks võtavad liikmesriigid käesoleva määruse alusel liidu ja riikliku toetuse andmisel arvesse toetust, mida antakse muude riiklike või liidu toetusvahendite või erasektori kavade alusel, et reageerida asjaomasele majanduslikule kahjule.

Artikkel 4

1. Liikmesriigid teatavad komisjonile artikli 1 lõikes 2 osutatud meetmetega seoses viivitamata ja hiljemalt 30. septembriks 2026 järgmisest:

- a) võetavate meetmete kirjeldus, sealhulgas selgitus selle kohta, kuidas meetmed on kooskõlas artikli 1 lõikega 2;
- b) kriteeriumid, mille alusel määratakse kindlaks toetuskõlblikud põllumajandussektorid või -tooted;
- c) abisaajate kindlaksmääramise kriteeriumid ja nendega seotud abisummad;
- d) abisaajate vahel abi jaotamise meetodid ja põhjendus;
- e) meetmete kavandatud mõju majandusliku kahju hüvitamisel põllumajandustootjatele;
- f) meetmete soovitud mõju saavutamise kontrollimiseks võetavad meetmed;
- g) konkurentsimoonutuste ja ülemäärase hüvitamise vältimiseks võetavad meetmed;
- h) liidu kulude maksete prognoos kuude kaupa kuni 28. veebruarini 2027;
- i) artikli 2 kohaselt antava täiendava toetuse tase;
- j) põllumajandustootjate toetuskõlblikkuse kontrollimiseks ja liidu finantshuve kaitsmiseks võetud meetmed.

2. Liikmesriigid teatavad komisjonile hiljemalt 31. juuliks 2027:

- a) makstud kogusummad meetme kohta, kui see on asjakohane, jaotatuna liidu toetuse ja täiendava riikliku toetuse kaupa;
- b) toetusesaajate arv ja liik
- c) meetme tõhususe hindamine ning eelkõige kvantitatiivne ja kvalitatiivne teave selle kohta, kuidas ja mil määral meede vastab artikli 1 lõike 2 nõuetele.

Artikkel 5

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, [kuupäev]

Komisjoni nimel
Esimees
Ursula von der Leyen